

TURVALLISUUSTEKNIKAN NEUVOTTEKUNTA
Kaasujaosto

Pöytäkirja 2/2023
29.5.2023

Aika: 23.5.2023, klo 09.00–11.00
Paikka: Teams-kokous ja neuvottelutila Rubiini, Pasilan virastokeskus (2 krs.)

1. Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleiksi vuoden 2023 toiseen kaasujaoston kokoukseen.

Kirsi Levä, pj	X	Pasi Ritokoski	X
Arto Hannula	X	Tina Sammi	X
Harri Heiskari	X	Harri Setälä	-
Arto Jaskari	X	Marko Toivonen	X
Hannu Kauppinen	X	Mika Dillström	-
Arto Korpela	X	Tarja Virkkunen	X
Jyri Lavikka	X	Anna Virolainen-Hynnä	-
Sara Lax	X	Tuomo Kirjalainen	X
Matti Nissilä	X	Ari Kukkonen	X
Jyri Pekkanen	X	Markku Tommiska	X
Jyrki Penttilä	X	Janne Kotiranta (Tu-kes)	X
Jari Pitkänen	X		

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin esityslista.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja alla mainitulla tarkennuksella:

Pöytäkirjan kohtaa 7. *TEM ajankohtaiset asiat, Tarja Virkkunen, TEM on tarkennettu Tarja Virkkusen lähettämien kommenttien perusteella 27.2.2023.*

4. Muutokset jaoston kokoonpanossa

Hyväksyttiin Tuomo Kirjalainen Inspecta Tarkastus Oy:stä ja Ari Kukkonen Insteam Oy:stä kaasujaoston asiantuntijajäseniksi.

Suomen Kaasuyhdistys ry:n uudeksi toimitusjohtajaksi on valittu 1.3.2023 alkaen Markku Tommiska. Suomen kaasuyhdistys ry esittää Tommiskaa Hannu Kauppisen seuraajaksi kaasujaostoon. Hyväksyttiin esitys ja toivotettiin Markku Tommiska tervetulleeksi kaasujaostoon.

Puheenjohtaja kiitti Hannu Kauppista Suomen kaasuyhdistys ry:stä pitkäaikaisesta työstä turvallisuustekniikan neuvottelukunnassa ja kaasujaostossa.

5. Tarkastushavainnot, Janne Kotiranta, Tukes

Janne Kotiranta esitteli tarkastushavaintoja tarkastuslaitosten tekemistä maa- ja biokaasu- sekä neste-kaasutarkastuksista vuoden 2022 osalta. Jannen esitys on pöytäkirjan liitteenä.

Maa- ja biokaasutarkastuksissa ei ole havaittu vakavia puutteita. Usein toistuvat puutteet liittyvät maa-kaasuputkistojen merkintöihin ja vaurioituneisiin kyltteihin sekä kasvillisuuteen ja varastointiin putkilinjoilla. Puheenjohtaja korosti, että merkinnät ja kasvillisuuden poistaminen tulisi sisältyä huolto- ja kunnossapitosuunnitelmaan. Tukes on tarkentanut lupavaatimuksiaan tältä osin.

Nestekaasulaitoksissa sähkölaitteistojen tarkastuksia on ollut tekemättä, EX-tiloissa on ollut puutteita ja laitteistojen tarkastusvaatimuksista ja -väleistä on ollut epätietoisuutta.

Keskustelussa esiin tulleita asioita:

- Maakaasuputkistojen määräaikaistarkastusväli on kahdeksan vuotta ja useat toiminnanharjoittajat ryhtyvät putkistojen huolto- ja kunnossapitotöihin vasta siinä vaiheessa, kun määräaikaistarkastus alkaa lähestyä.
- Nestekaasun käyttölaitoksia koskevassa standardissa SFS 5987 on kattava listaus lainsäädännön vaatimista tarkastuksista ja tarkastusväleistä. Lisäksi Tukesin nettisivuille on tulossa kesäkuussa ohjeistus nestekaasulaitoksille määräaikaistarkastuksiin valmistautumiseksi.

6. Kaasun siirtokonttien (MEG-konttien) tarkastukset, Jyri Lavikka, Inspecta Tarkastus Oy

Jyri Lavikka piti esityksen kaasun siirtokonttien (MEG-konttien) tarkastuksista. Jyrin esitys on pöytäkirjan liitteenä.

Monisäiliökontti (MEG- kontti, Multiple Element Gas container MEGC) tarkoittaa yksikköä, jossa on säiliöstä, joka muodostuu toisiinsa kokoojaputkistolla liitetystä ja monisäiliökontin kehittöön kiinnitetyistä elementeistä.

Käytössä olevien MEG-konttien säiliöstönä on yleensä kaasupulloja tai putkiastioita, joiden materiaali on joko teräs tai komposiitti. Kaasupullo tarkoittaa kuljetettavaa paineastiaa, jonka vesitilavuus on enintään 150 litraa. Putkiastia (luokka 2) tarkoittaa saumatonta tai komposiittista kuljetettavaa paineastiaa, jonka vesitilavuus on yli 150 litraa mutta enintään 3000 litraa.

Suomessa kuljetettavien painelaitteiden alimman suunnittelulämpötilan tulee olla - 40 °C. Tämä aiheuttaa välillä ongelmia, koska sitä ei aina osata ottaa huomioon, kun useimmissa muissa Euroopan maissa alin suunnittelulämpötila on - 20 °C.

Uusi VAK-laki 541/2023 tulee voimaan 1.9.2023 ja se korvaa nykyisen VAK-lain 719/1994.

7. TEM ajankohtaiset asiat, Tarja Virkkunen, TEM

Tarja Virkkunen kertoi TEMin ajankohtaisista asioista. Tarjan esitys on pöytäkirjan liitteenä.

Turvauhkien huomioiminen kemikaaliturvallisuuslaissa:

- Turvauhka-ajattelu puuttuu säädöksistä.
- CER-direktiivi ja NIS2-direktiivi huomioidaan valmistelussa. Direktiiveistä tulee joillekin toimijoille saman tyyppisiä tai ainakin saman suuntaisia velvoitteita kuin turvaukahankkeessa suunnitellut muutokset.
- Hallituksen esitys (HE) oli lausuntokierroksella touko-kesäkuussa 2022.
- Päivitetään samalla myös turvallisuusvaatimusasetus ja valvonta-asetus turvauhanäkökulmalla.
- Aikataulu: HE-valmisteluun otettu lisää aikaa ja valmistelu siirtyy seuraavalle hallituskaudelle. HE ja sen jatkovalmistelu on nyt sisäisesti arvioitavana.

Yleinen tuoteturvallisuusasetus, GPSR

- Komissio antoi ehdotuksen 30.6.2021. Korvaa yleisen tuoteturvallisuusdirektiivin 2001/95/EY, joka pantu täytäntöön kuluttajaturvallisuuslailla (920/2011).
- GPSR:n alustava sopu on julkaistu neuvoston asiakirjarekisterissä 21.12.2022.
- GPSR-teksti on hyväksytty IMCO:ssa tammikuun lopulla.
- Ennen kuin saadaan julkaistua EUOJ:ssa menee kesään.

EU:n CER-direktiivi

- Direktiivi on annettu 14.12.2022, tulee voimaan 17.1.2023 ja on implementoitava 17.10.2024 mennessä.
- Direktiivi koskee yhteiskunnan kriittisiä toimijoita.
- Lainsäädäntöhanke asetettu 7.12.2022. SM vetää täytäntöönpanohanketta, mukana ovat kaikki ministeriöt. TEM hallinnonala (HVK, EV, TUKES) aktiivisesti mukana. Lisätietoja/TEM/TTM/HUOVA, johtava asiantuntija Timo Nyyssönen.

NIS2-direktiivi

- Kyberturvallisuusdirektiivi
- LVM vetää lainsäädäntöhanke. Toimikausi on 2.1.2023 –30.11.2024
- Aikataulu on pääpiirteissään sama kuin CER direktiivissä.
- Täytäntöönpanossa yhteensovittava CER-direktiivin kanssa.

SMEI (Single Market Emergency Instrument)

- Mekanismi, jonka tarkoituksena on turvata EU perusvapaudet, eli tavaroiden, palveluiden ja henkilöiden vapaa liikkuvuus ja välttämättömien tavaroiden ja palveluiden saatavuus poikkeuksellisissa olosuhteissa.
- Neuvoston teknisen harmonisaation työryhmässä aloitettu sisämarkkinoiden hätäapuvälineen (SMEI) liiteasetuksen ja liitedirektiivin (omnibus-osio) käsittely.

8. Tukes ajankohtaiset asiat

Käytiin läpi Tukesin ajankohtaisia asioita nestekaasusta ja maa- ja biokaasusta.

Sara Lax esitteli nestekaasuun liittyviä ajankohtaisia asioita ja Suvi Perälä maakaasuun liittyviä ajankohtaisia asioita. Esitykset ovat pöytäkirjan liitteinä.

Nestekaasu:

- Tarkastuslaitostapaaminen on pidetty 24.4.2023.
- Nestekaasulaitosten määräaikaistarkastuksiin on hyväksytty uusi tarkastuslaitos: Finspection Oy.
- Tulkinta: Toiminnallisten kokonaisuuksien valvonta nestekaasulaitoksissa
 - o Tarkastuslaitos tarkastaa ns. isäntälaitoksen ja toiminnallisesta kokonaisuudesta nestekaasulaitteistoa koskevan osuuden (esim. putkisto, polttimet). Jos ”putken päässä” muita kemikaaleja yli vähäisen rajan, valvonta niiden osalta on pelastuslaitoksella.
- Nestekaasun suojaetäisyydet (Nessu) -työryhmä jatkaa syksyllä selvittäen vielä maanpäällisten säiliöiden sijoittamiseen ja suojaukseen liittyviä asioita.

Maakaasu:

- Tukesin tekemiä tarkastuksia vuodelle 2023 tulee vähintään 28 kpl (käyttöönottotarkastukset, määräaikaistarkastukset ja muut tarkastukset). Tarkastuksia on tehty tähän mennessä 13 kpl.
- Lupa- ja ilmoitusasioita on vierillä noin 30 kpl.
- Tukes on käsitellyt tänä vuonna tähän mennessä 26 lupa-asiaa ja 35 käytönvalvojailmoitusta.
- Tukes on selvittänyt eri tahoilta kenellä olisi lainsäädännön perusteella mahdollisuus valvoa liikennekäyttöön tarkoitetun biometaanin laatua. Toistaiseksi ei ole tiedossa tahoja, joka tällä hetkellä valvoisi liikennekäyttöön tarkoitetun biometaanin laatua. Tukesin huolena on, että biokaasun laadun analysointi on puutteellista ja ominaisuuksiltaan virheellinen kaasu voi vaurioittaa ajoneuvoja. Tukes jatkaa asian selvittämistä.
- Suomen Kaasuyhdistys ry:n järjestämä maakaasun käytönvalvojakurssi pidetään 12. - 13.6.2023 Lehmonkärjessä Asikkalassa.
- Ensimmäinen Tukesin ja tarkastuslaitosten välinen kokous maa- ja biokaasuasioista pidettiin 15.2.2023. Seuraava kokous pidetään 26.9.2023 TENKin kaasujaoston kokouksen jälkeen.

Puristusliittimet 5 bar, PN5:

Maakaasuasetuksessa (VNa 551/2009) teräksisten putkien ja putken osien (käyrä, haaroitus, palje, suipistus, laippa) suunnittelupaineen tulee olla vähintään 10 bar (PN10). Muusta kuin teräksestä valmistettuja putkia saa käyttää vain maanpäällisissä sisäasennuksissa käyttöpaineen ollessa enintään 200 mbar.

➔ Maakaasun käyttöputkistoissa puristusliittimiä 5 bar (PN5) voi käyttää kupariputkistoissa (max. käyttöpaine 200 mbar) kokoluokkaan DN50 saakka (standardi SFS-EN 15001).

Myös nestekaasuasetuksessa (VNa 858/2012) höyrymäisen nestekaasuputken suunnittelupaineen tulee olla vähintään 10 baaria ja nestemäisen nestekaasuputken suunnittelupaineen vähintään 25 baaria. Kupariputkia saa käyttää vain höyrymäisen nestekaasun maanpäällisiin asennuksiin sekä sisäasennuksiin. Kupariputkien käyttöpaine saa olla enintään 200 millibaaria, kun putken ulkohalkaisija on yli 12 millimetriä.

Tukesin olisi hyvä tiedottaa/viestiä ainakin pelastuslaitoksille ja tarkastuslaitoksille puristusliittimien (5 bar, PN5) käyttöön liittyvistä lainsäädännön asettamista rajoituksista maakaasu- ja nestekaasuputkistoissa.

9. Muut asiat

- ADHOC-ryhmän kokous pidettiin 28.4.2023. Kokouksessa käsiteltiin Suomen Vaunuosa Oy:n

tiedustelua liittyen matkailuajoneuvojen kiinteästi asennettuihin nestekaasusäiliöihin (standardi SFS-EN 1949 Nestekaasulaitteistojen asentaminen matkailuajoneuvoihin ja muihin asu-
mistarkoitukseen käytettäviin ajoneuvoihin) ja niiden hyväksyttävyyteen Suomessa sekä tarkastusvaatimuksiin.

Tukes jatkaa edelleen asian selvittämistä Traficommin kanssa. Lisäksi asiaa käsitellään PED ADCO kokouksessa 17-18.10.2023.

Painelaitedirektiivin soveltamisohjeen (A-46 Ajoneuvoihin asennetut painelaitteet) mukaisesti matkailuajoneuvoihin kiinteästi asennettu painelaite, joka ei suoraan vaikuta ajoneuvon toimintaan, kuuluu painelaitedirektiivin soveltamisalaan (esim. ilmastointijärjestelmä, sammutin sekä matkailuajoneuvojen kiinteät, vain lämmitykseen tai ruoan valmistukseen tarkoitetut nestekaasusäiliöt).

Soveltamisohjeen mukaan nestekaasusäiliö, joka on kiinteästi asennettu matkailuajoneuvoon ja joka ei ole ajoneuvon polttoainesäiliö, tulee olla CE-merkitty.

10. Seuraavat jaoston kokoukset

- Kokous 3/2023 26.9.2023 klo 9–11
- Kokous 4/2023 30.11.2023 klo 13–15

Kokouksiin voi tulla paikan päälle Tukesille Pasilaan tai osallistua Teamsin kautta.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.53.

LIITTEET	Janne Kotirannan esitys, Jyri Lavikan esitys, Tarja Virkkusen esitys, Sara Laxin esitys, Suvi Perälän ja Arto Jaskarin esitys.
JAKELU	Kaasujaoston jäsenet, TENK:n jaostojen sihteerit